

**INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA BOSHLANG'ICH SINFLAR
O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK MAHORATINI OSHIRISH****Abdullayeva Moxinur O'lmasboy qizi**

Ta'lim tarbiya nazariyasi va metodikasi

Anotatsiya: Rivojlanayotgan ta'lim manzarasi boshlang'ich sinf o'qituvchilarining o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun pedagogik mahoratini doimiy ravishda takomillashtirib borishini taqozo etadi. Ushbu tezis innovatsion yondashuvlarning (masalan, hamkorlikdagi ta'lim hamjamiyatlari, texnologiya integratsiyasi, loyihaga asoslangan ta'lim, murabbiylik dasturlari, reflektiv amaliyot va maqsadli kasbiy rivojlanish seminarlari) boshlang'ich maktab o'qituvchilarining kasbiy o'sishiga ta'sirini o'rganadi. Ushbu strategiyalarni har tomonlama tahlil qilish orqali ushbu tadqiqot bunday innovatsiyalar nafaqat o'qitish samaradorligini oshirish, balki qiziqarli va inklyuziv ta'lim muhitini yaratish, natijada o'quvchilar natijalarini yaxshilashga olib kelishini ko'rsatishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik mahorat, boshlang'ich sinf o'qituvchilari, innovatsion yondashuvlar, o'qituvchilar malakasini oshirish, hamkorlikda o'qitish, texnologiya integratsiyasi, loyihaga asoslangan ta'lim, murabbiylik, reflektiv amaliyot, kasbiy rivojlanish, ta'limdagi innovatsiyalar, talabalarning faolligi, o'qitish samaradorligi, doimiy takomillashtirish, o'quv jamoalari

Bugungi jadal rivojlanayotgan ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining roli an'anaviy ta'limdan ancha yuqori. Texnologiyaning paydo bo'lishi, o'qitish

uslublarining xilma-xilligi va tobora globallashib borayotgan dunyo sharoitida o'qituvchilarning pedagogik mahoratini muntazam oshirib borishi zarur. O'qituvchilarni tayyorlashga innovatsion yondashuvlar nafaqat o'qitish samaradorligini oshiradi, balki talabalar uchun qiziqarli o'quv muhitini ham yaratadi. Ushbu maqolada boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini innovatsion metodikalar orqali oshirish strategiyalari o'rganiladi.

Innovatsiyaga bo'lgan ehtiyojni tushunish: Ko'pincha bir o'lchovli seminarlar va nazariy ma'ruzalar bilan tavsiflangan o'qituvchilarni tayyorlashning an'anaviy modeli zamonaviy sinflarning dinamik ehtiyojlarini qondira olmaydi. Boshlang'ich maktab o'qituvchilari turli xil ta'lim qobiliyatlarini moslashtirish, texnologiyani integratsiya qilish va ijtimoiy-emotsional rivojlanishni rag'batlantirish kabi noyob muammolarga duch kelishadi. Ushbu muammolarni samarali hal qilish uchun kasbiy rivojlanishga innovatsion yondashuv zarur.

Asosiy innovatsion yondashuvlar:

1. Hamkorlikdagi ta'lim jamoalari

Hamkorlikdagi o'quv jamoalarini yaratish o'qituvchilarga tajriba, resurslar va strategiyalarni almashish imkonini beradi. Ushbu model tengdoshlarning fikr-mulohazalarini va muammolarni birgalikda hal qilishni rag'batlantiradi, bu esa pedagogik amaliyotni yanada boyroq tushunishga olib keladi. Muntazam munozaralar va seminarlarda qatnashish orqali o'qituvchilar yangi metodologiyalarni o'rganishlari va doimiy takomillashtirishga yordam berishlari mumkin.

2. Texnologiyalar integratsiyasi

O'qituvchilar malakasini oshirishga texnologiyani kiritish pedagogik mahoratni oshirishi mumkin. Onlayn platformalar, vebinarlar va ta'lim dasturlari ko'plab resurslar va innovatsion o'qitish strategiyalaridan foydalanish imkonini beradi. Bundan tashqari,

o'qituvchilar texnologiyadan nafaqat o'qitish vositasi sifatida, balki o'quvchilarni interfaol va shaxsiylashtirilgan ta'lim tajribasiga jalb qilish vositasi sifatida foydalanishni o'rganishlari mumkin.

3. Loyihaga asoslangan ta'lim (PBL)

Loyihaga asoslangan ta'lim o'qituvchilarga talabalarga va so'rovlarga asoslangan o'quv dasturlari loyihalarini ishlab chiqish va amalga oshirish imkoniyatini beradi. PBL bilan shug'ullanish orqali o'qituvchilar guruh ishini osonlashtirish, fanlararo tarkibni birlashtirish va talabalarning o'rganishini yaxlit tarzda baholash kabi muhim ko'nikmalarni rivojlantirishlari mumkin. Ushbu amaliy yondashuv nafaqat o'qitish mahoratini oshiradi, balki o'quvchilarning faolligini va motivatsiyasini ham oshiradi.

4. Mentorlik dasturlari

Mentorlik dasturlarini tashkil etish yangi o'qituvchilarni tajribali o'qituvchilar bilan birlashtiradi, haqiqiy sinf sharoitlarida yordam va yo'l-yo'riq ko'rsatadi. Bu munosabatlar uzluksiz takomillashtirish madaniyatini rivojlantiradi, bunda murabbiylar ilg'or tajribalar bilan o'rtoqlashadi, konstruktiv fikr-mulohazalarni taqdim etadi va kasbiy o'sishni rag'batlantiradi. Bunday hamkorlik pedagogik mahoratni oshirishga va o'quvchilarning natijalarini yaxshilashga olib kelishi mumkin.

5. Reflektiv amaliyot

O'qituvchilarni reflektiv amaliyotga jalb qilish ularning pedagogik mahoratini sezilarli darajada oshirishi mumkin. O'qituvchilar o'zlarining ta'lim tajribalari haqida muntazam ravishda fikr yuritish orqali takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlashlari, muvaffaqiyatli strategiyalarni tan olishlari va o'quvchilarning fikr-mulohazalari asosida o'z yondashuvlarini moslashtirishlari mumkin. Journallar, tengdoshlarning kuzatuvlari va video tahlillarini o'z ichiga olish bu aks ettirish jarayonini chuqurlashtirishi mumkin.

6. Malaka oshirish bo'yicha seminarlar

Innovatsion malaka oshirish seminarlari nazariy ta'limdan ko'ra amaliy, amaliy o'rganishga qaratilishi kerak. Rol o'ynash stsenariylari, simulyatsiya mashqlari va hamkorlikda dars rejalashtirish kabi faol ishtirokni ta'kidlaydigan seminarlar o'qituvchilarga yangi ko'nikmalarni egallashga va ularni real vaqtda qo'llashga yordam beradi.

Maktab ma'muriyatining roli: Ushbu innovatsion yondashuvlar samarali bo'lishi uchun maktab ma'muriyati qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratishi kerak. Bu hamkorlik uchun vaqt ajratish, texnologiya integratsiyasi uchun resurslar bilan ta'minlash va umrbod ta'lim madaniyatini oshirishni o'z ichiga oladi. Etakchilik maktab missiyasining muhim tarkibiy qismi sifatida doimiy kasbiy rivojlanishga ustuvor ahamiyat berishi kerak.

Xulosa qilib aytganda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik mahoratini oshirish doimiy o'zgaruvchan ta'lim muhitida o'quvchilarning bilim olish tajribasini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Birgalikda o'rganish, texnologiya integratsiyasi, loyihaga asoslangan ta'lim, murabbiylik, reflektiv amaliyot va amaliy kasbiy rivojlanish seminarlari kabi innovatsion yondashuvlarni qo'llash orqali o'qituvchilar dinamik va samarali o'qitish amaliyotini rivojlantirishlari mumkin. Uzluksiz o'sish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlovchi ekotizimni yaratish mas'uliyati nafaqat o'qituvchilar, balki maktab ma'muriyati hamdir. Birgalikda bu sa'y-harakatlar yanada faol, malakali va g'ayratli o'qituvchi ishchi kuchiga olib kelishi mumkin, natijada talabalar va ularning ta'lim yo'llarida foyda keltiradi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Darling-Hammond, L. va Bransford, J. (2005). O'qituvchilarni o'zgaruvchan dunyoga tayyorlash: o'qituvchilar nimani o'rganishi va nima qila olishi kerak. San-Fransisko, Kaliforniya: Jossey-Bass.
2. Xetti, J. (2009). Ko'rinadigan o'rganish: yutuq bilan bog'liq 800 dan ortiq meta-tahlillarning sintezi. Nyu-York, Nyu-York: Routledge.
3. Morrison, D. (2014). Loyihaga asoslangan ta'lim: o'rta va o'rta maktab o'qituvchilari uchun standartlarga yo'naltirilgan loyihaga asoslangan ta'lim bo'yicha qo'llanma. Nyu-York, Nyu-York: Routledge.
4. Cochran-Smith, M. va Fries, K. (2001). Missiyaga sodiq qolish: XXI asrda o'qituvchilar ta'limini isloh qilish. Ta'lim bo'yicha tadqiqotchi, 30(8), 30-39.
5. Jonson, D. V. va Jonson, R. T. (2009). Ta'lim psixologiyasining muvaffaqiyat tarixi: ijtimoiy o'zaro bog'liqlik nazariyasi va hamkorlikda o'rganish. Pedagogik psixolog, 44(4), 237-246.
6. Darling-Xammond, L. (2010). O'qituvchilar ta'limi va Amerika kelajagi. O'qituvchilar ta'limi jurnali, 61(1-2), 35-37.
7. Robinson, K. (2011). Bizning fikrimizdan tashqarida: ijodkor bo'lishni o'rganish. Chichester: Capstone nashriyoti.
8. Schön, D. A. (1983). Reflektiv amaliyotchi: Professionallar harakatda qanday fikrda. Nyu-York, Nyu-York: Asosiy kitoblar.
9. Ertmer, P. A. va Ottenbreit-Leftvich, A. T. (2010). O'qituvchining texnologik pedagogik mazmuni bilimlari: adabiyotlarni ko'rib chiqish. Kompyuterlar va ta'lim, 55 (2), 1251-1261.
10. Topping, K. J. (2005). Tengdoshlarni o'rganish tendentsiyalari. Pedagogik psixologiya, 25(6), 631-645.